

Ministeriet for Børn,
Ligestilling, Integration
og Sociale Forhold.
Holmens Kanal 22
1060 København K
www.sm.dk
lth@sm.dk
familieret@sm.dk

Vesterbrogade 32
1620 København V

Telefon 33 43 70 00
mail@danskeadvokater.dk
www.danskeadvokater.dk

Dok.nr. D-2015-004172

10. marts 2015

Vedr.: Høring over Retsvirkningslovsudvalgets betænkning "Ægtefællers Økonomiske Forhold" (nr. 1552/2015)

1. Indledning og overordnede bemærkninger

Med afleveringen af Betænkning nr. 1552/2015 om "Ægtefællers Økonomiske Forhold" (herefter alene betegnet betænkningen) har Retsvirkningslovsudvalget, som blev nedsat i oktober 2009, afsluttet sit arbejde med forslag til modernisering af reglerne om formueforholdet mellem ægtefæller.

Betænkningen indeholder forslag til en ny lov om ægtefællers formueforhold med titlen "Lov om ægtefællers økonomiske forhold". Udvalget har ikke udarbejdet udkast til ændringer i anden lovgivning, men det er i hovedtræk beskrevet, hvilke andre love end lov om ægteskabets retsvirkninger, der vil skulle ændres, hvis udvalgets forslag gennemføres. Det drejer sig navnlig om ændringer i ægtefælleskifteloven, arveloven og ægteskabsloven.

Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold har den 28. januar 2015 (sagsnr. 2015-416) sendt betænkningen i høring med anmodning om bemærkninger.

Ministeren har i en pressemeddelelse af 28. januar 2015 udtalt bl.a., at det er vigtigt at få et bredt politisk forlig om reglerne, så de nye regler fremtidssikres, og så ægtepar kan regne med dem.

Det fremgår af høringsbrevet, at et lovforslag baseret på betænkningen vil blive sendt i sædvanlig høring inden fremsættelse for Folketinget.

Danske Advokater har inddraget relevante specialforeninger, herunder Danske Familieadvokater og Danske Arveretsadvokater i behandlingen af betænkningen. Begge foreningers bestyrelser fungerer som fagudvalg for Danske Advokater bl.a. i forbindelse med afgivelse af høringssvar mv. inden for den familie- og arveretlige lovgivning. Endvidere er specialforeningen Danske Insolvensadvokater inddraget i relation til de særlige forhold i regelsættet, som angår forholdet mellem ægtefællerne og deres kreditorer.

Indledningsvis bemærkes med hensyn til selve lovgivningsprocessen, at det efter foreningernes opfattelse er problematisk i forhold til hensynet til at sikre den fornødne lov kvalitet, at betænkningen med tilhørende lovudkast er sendt i høring med (betænkningens karakter og omfang taget i betragtning) så kort en høringsfrist.

Lovregler om ægtefællers formueforhold berører et stort antal af almene danskeres personlige og private forhold, og det er derfor ved udformningen af nye regler på området meget vigtigt, at reglerne afspejler befolkningens opfattelse af, hvad der er eller bør være gældende ret, og at reglerne er klare, gennemsigtige og fremtidssikrede. Der er tillige hensyn af retssikkerhedsmæssig og praktisk karakter.

I Danmark har man nu i næsten 100 år haft en lovmæssig regulering af formueordningen for ægtefæller, som af befolkningen overvejende gennem årtierne er oplevet som stemmende overens med typeønskerne for, hvordan ægtefællers respektive aktiver og passiver skal håndteres under ægteskabet, men også senere når ægteskabet ophører; hvad enten dette måtte være som følge af separation og skilsmisse eller som følge af den ene eller begge ægtefællers død.

Der er siden lovens ikrafttræden sket ændringer og tilpasninger primært via retspraksis og ved gennemførelse af særejereformen i 1990 samt revisionen om ægtefællers pensioner i 2006, men samfundsudviklingen og retsopfattelsen kalder selvsagt på, at regelsættet om ægtefællers formueordninger igennem aktuel lovgivning optimeres i forhold til nutidens og fremtidens samfunds- og familieforhold.

Som praktikere og rådgivere på området har vi derfor hilst det særdeles velkomment, at der fra politisk hold er taget initiativ til, at dette regelsæt – på samme måde som med reglerne om arv – er blevet underlagt et gennemgribende udvalgsarbejde med henblik på at modernisere regelsættet.

I vores daglige juridiske rådgivning af ægtepar, om det er som følge af et kommende, værende eller ophørende ægteskab, mødes vi med de mange forskellige hensyn og vægtninger, som rører sig i befolkningen. Vi præsenteres således for de almindelige opfattelser af, hvad der af borgerne anses for rimelige og fornuftige formueordninger i et ægteskab. Opfattelserne er ikke entydige, men forskellige alt efter, hvilke aktiver og passiver der er tale om, og hvilken delingssituation der skal løses. Man kan overordnet sige, at der i befolkningen på nogle punkter er en overvejende fælles og homogen retsopfattelse, som slår bredt igennem, mens der på andre punkter er helt forskellige prioriteringer, alt efter hvor man er i livet, ikke mindst alders- og erhvervsmæssigt, hvilket igen afspejles i den enkeltes familiepolitiske holdning.

I en ny lov om ægtefællers økonomiske forhold vil det derfor ikke være lovteknisk muligt at skabe et regelsæt, som via avanceret juridisk teknik forsøger af skabe den rigtige løsning i enhver tænkelig situation, da det ganske enkelt ikke lader sig gøre inden for så komplekst et retsområde, som samtidig påkalder mange følelser af personlig karakter for de involverede.

Som anført ovenfor er det derfor efter vores opfattelse af afgørende betydning, at loven udformes, så reglerne er klare, gennemsikrelige og let forståelige. Vi er opmærksomme på, at retsområdets kompleksitet udfordrer lovgiver, men finder, at det vil være hensigtsmæssigt, at man ved udformningen af et egentligt lovforslag, i det omfang det er muligt, beskriver de enkelte retsområder samlet.

Endvidere skal nye legale formueordninger så vidt muligt ramme befolkningens gennemsnitlige typeforudsætninger, og det bør være muligt for ægtefællerne at forstå grundprincipperne i ægtefælleformueordningerne, og hvilke valg de selv kan træffe, så de gennem aftaler kan tilrettelægge den eller de formueordninger, der individuelt rammer deres konkrete situation bedst muligt.

Det er endvidere væsentligt, at loven fastholder det grundlæggende og cementerede princip i dansk ret om, at der som led i generationsskifter kan træffes valg af formueordning for modtageren, hvilket tillige bidrager til, at det fortsat vil være muligt at sikre vækst i Danmark.

Betænkningen fastholder i udgangspunktet en ligedeling – delingsformue – som legal formueordning og tilfører herudover en række yderligere legale delingsprincipper, som fraviger dette delingsprincip, der skal gælde ved siden af de nugældende kendte særejeformer.

Som det fremgår af betænkningen, grupperer udvalgets medlemmer sig i forskellige opfattelser af, hvorledes loven skal regulere en fravigelse af hovedprincippet om delingsformue.

Når det skal vurderes, hvilke yderligere legale delingsprincipper, der skal gælde udover ovennævnte ligedelingsnorm, er det vores erfaring gennem rådgivningen i disse spørgsmål, at særligt følgende typeforudsætninger er gældende for befolkningens opfattelse af, hvad der skal gælde om formuens deling mellem ægtefæller, og som mange fejlagtigt antager allerede gælder i dag:

- Yngre personer, som gifter sig, ønsker som formueordning, at aktiver, herunder værdistigninger af samme, som indbringes i ægteskabet, skal holdes uden for en ligedeling – dvs. være særeje for ægtefællen, mens det, som erhverves sammen i ægteskabet, skal deles
- Par, som gifter sig senere i livet, og som tidligere har været gift og nu enten er fraskilt eller efterlevende ægtefælle, ønsker et særeje for hele sin formue i det nye ægteskab
- Aktiver, som en ægtefælle modtager som arv eller gave under ægteskabet, herunder værdistigninger, skal holdes uden for en ligedeling – altså være særeje
- En gavegiver eller arvelader skal kunne fastlægge de modtagne aktivers formueart for modtageren, herunder værdistigninger (tredjemandsbestemt særeje)
- At formuearten for en gæld skal have samme formueart som aktivet, hvis der er tale om en sikret gæld
- Og hvis det er usikret gæld, eller der sker sammenblanding, så sikre videst muligt, at gæld og aktiv følger samme formueart eller i hvert fald, at de følges proportionelt.

Med afsæt i ovennævnte har vi ved vores gennemgang af betænkningen med tilhørende forslag forsøgt at beskrive de fordele og ulemper såvel af juridisk som praktisk karakter, som vi ser dem, og med afsæt heri givet vores anbefalinger inden for de enkelte kapitler i betænkningens lovudkast, jf. nedenfor i afsnit 2.

Som det fremgår af betænkningen, har udvalget overvejet alle de spørgsmål, der i dag er reguleret i loven om ægteskabets retsvirkninger. Det gælder dog ikke spørgsmålet om pensioners behandling ved skifte, som ikke er omfattet af kommissoriet.

Danske Advokater, Danske Familieadvokater og Danske Arveretsadvokater bemærker, at Danske Advokater og Danske Familieadvokater i januar og april 2011 rettede henvendelse til Justitsministeriet med anmodning om, at der blev udarbejdet et tillægskommissorium for Retsvirkningslovsudvalget, så reglerne om pensioners behandling ved skifte tillige kunne blive inddraget i udvalgets overvejelser. Overvejelserne burde efter organisationernes opfattelse således tillige omfatte spørgsmålet om ægtefællers mulighed for ved ægtepagt at aftale, at privattegnede livrenter kan deles i forbindelse med skifte i anledning af separation og skilsmisse. I den forbindelse blev det foreslået, at Retsvirkningslovsudvalget foretog undersøgelse af de pensionsretlige og skatteretlige problemstillinger ved deling af privattegnede livrenter, ligesom udvalget burde overveje de aktuariemæssige problemstillinger, der måtte være forbundet med en sådan deling. Advokatsamfundet støttede i februar 2011 forslaget om at udvide udvalgets kommissorium som anført.

Justitsministeriet meddelte i juni 2011, at det på daværende tidspunkt efter ministeriets opfattelse ikke var hverken hensigtsmæssigt eller nødvendigt at genåbne overvejelserne vedrørende retsvirkningslovens regler om deling af pensionsrettigheder, og Justitsministeriet fandt ikke, at kommissoriet burde udvides som foreslået. I den forbindelse henviste Justitsministeriet til, at reglerne om deling af ægtefællers pensionsrettigheder blev ændret få år tidligere efter et grundigt udvalgsarbejde, og at privattegnede livrenter ikke kunne behandles isoleret i forhold til øvrige pensionsrettigheder.

Det er imidlertid fortsat vores opfattelse, at der er behov for at inddrage spørgsmålet om pensioner i forbindelse med det aktuelle, lovforberedende arbejde med hensyn til nye regler om ægtefællers økonomiske forhold, og at det videre lovforberedende arbejde bør afvente indgående overvejelser og drøftelser knyttet til spørgsmålet om pensioner. Vi mener således ikke, at det med de nuværende regler – heller ikke i kombination med en ny isoleret lov om selve formuerne – vil blive muligt for ægtefæller at aftale det, man gerne vil med hensyn til deling af pensioner.

Det er vores erfaring, at den almene dansker fejlagtigt har den opfattelse, at pensioner enten ikke deles, eller at man ved ægtepagt kan aftale, at en hvilken som helst pension kan deles, hvilket ikke er korrekt. Realiteten er derfor, at rigtig mange danskere forudsætninger om deling af deres pensionsformuer ikke er i overensstemmelse med gældende ret.

Som anført ovenfor er dette retsområde ganske komplekst, og med den nuværende manglende lovmæssige korrespondance mellem reglerne for ægtefælleformueordninger og de betydelige pensionsformuer er det for borgerne ganske vanskeligt at manøvrere inden for området.

Uanset der som anbefalet ovenfor lovgivningsmæssigt skabes kongruens og parallelitet mellem regelsættene, vil der med en ny lov om ægtefællers formueforhold med nye legale regler om indbragte formuer, aktiver modtaget fra tredjemand mv. fortsat – om ikke mere end før – være et udtalt behov for, at der skabes mere klarhed og gennemsigtighed for borgerne om deres muligheder i relation til valg af formueordninger i ægteskabet.

En ny lov om ægtefællers formueordning bør som sit overordnede formål have, at reglerne afstemmes med nutidens samfundsmæssige forhold, herunder ikke mindst de mange familieophør og derefter nye familiedannelser, som er nutidens familiebillede for rigtig mange i dag.

I vores rådgivning anvender vi i vidt omfang de muligheder, som de nugældende regler, kombineret med reglerne i den nye arvelov, som trådte i kraft i 2008, rummer for at kunne aftale en individuel løsning, som opfylder netop de konkrete ønsker og behov, som det pågældende ægtepar har for at tilrettelægge deres formueordning både indbyrdes og i relation til deres livsarvinger. En ny lov bør derfor ikke indeholde nye regler, som begrænser den allerede gældende aftalefrihed, men omvendt fortsat sikre en vis beskyttelse i de situationer, hvor der er en svagere ægtefælle at tage hensyn til.

Som tidligere nævnt er det ikke muligt at udforme legale regler, som implementerer alle typeforudsætninger, da de er vidt forskellige afhængigt af alder, økonomi og den enkeltes ideologiske holdning til hvilken grad af retsvirkninger, det bør have at gifte sig.

Realiteten er, at alle som en del af processen, før de indgår ægteskab, bør forholde sig til, hvilken formueordning der passer for dem, og hvordan deres pensioner og forsikringer skal deles i tilfælde af eventuel separation og skilsmisse. Dette er efter vores opfattelse et væsentligt forhold, som skal håndteres som en del af en ny lovgivning for at opnå, at der skabes de rigtige rammer for nutidens familier.

Der er ganske enkelt ikke det fornødne kendskab i befolkningen til reglerne om ægtefællers formuehold, herunder pensionsreglerne, hvorfor der er et udtalt behov for at få løst denne

oplysningsopgave. Der bør derfor i forbindelse med det videre lovforberedende arbejde tillige fokuseres på, hvordan oplysning og rådgivning bedst kan ske. Dette gælder ikke blot for fremtiden, men også for de ægtepar, som er omfattet af de nugældende regler, og hvis formueordninger måtte blive ændret, som en konsekvens af en ny lov.

Danske Advokater har været repræsenteret i udvalgsarbejdet.

Nedenfor under pkt. 2 er der redegjort for Danske Advokaters, Danske Familieadvokaters og Danske Arveretsadvokaters bemærkninger til visse dele af de enkelte kapitler i lovudkastet og forslag i betænkningen.

2. Bemærkninger til de enkelte kapitler.

Kapitel 1. Almindelige bestemmelser (§§ 1-7)

Der er ingen bemærkninger.

Kapitel 2. Begrænsninger i en ægtefælles råden over sin formue (§§ 8-12)

Der er ingen bemærkninger.

Kapitel 3. Ægtepagt om delingen (§§ 13-20)

Lovudkastets kapitel 3 indeholder forslag til en udtømmende opregning af, hvilke aftaler ægtefællerne kan indgå om delingen af deres formuer ved en eventuel kommende skilsmisse eller separation eller ved en ægtefælles død.

Særligt med hensyn til den foreslåede bestemmelse i § 14 kan et mindretal (Jørgen U. Grønberg og Kirsten Reimers- Lund) tiltræde flertallets forslag om, at der i et ægteskab med blandede formueordninger etableres brødelssæreje, hvis et aktiv erhverves kontant dels for særejemidler, dels for midler der ikke er særeje. Mindretallet kan derimod ikke tiltræde flertallets forslag i § 14, stk. 2, 3. pkt., om, at et aktiv bliver særeje, hvis der er indskudt særejemidler, men det har været nødvendigt at optage lån eller overtage gæld for at gøre erhvervelsen mulig, hvilket er en hyppigt forekommende situation.

Dette mindretal foreslår derfor, at der også opstår brødelssæreje i dette tilfælde. Danske Advokater, Danske Familieadvokater og Danske Arveretsadvokater støtter princippet om, at et aktiv ikke bliver særeje, blot fordi en (mindre) del af aktivet er erhvervet for særejemidler.

Dette er særligt klart i tilfælde, hvor den kontante del af betalingen for aktivet er lav. Den part, der råder over likvide særejemidler, kan ved anvendelsen af disse midler erhverve en række aktiver ved delvis låneoptagelse, som alle bliver særeje. Efter et langvarigt ægteskab kan det måske være vanskeligt at afklare, med hvilke midler gælden er tilbagebetalt, hvilket vil kunne stille den anden ægtefælle uhensigtsmæssigt.

Der er ikke efter gældende ret adgang til at indgå forhåndsaf tale om, i hvilket omfang gæld skal kunne fratrækkes i den formue, der skal deles. Det foreslås som noget nyt, at ægtefællerne skal kunne indgå en sådan aftale ved ægtepagt.

Organisationerne finder det positivt, at flertallet vil give mulighed for at indgå ægtepagt om gæld, så det kan aftales, at f.eks. gæld, der er opstået før ægteskabet, ikke skal indgå i delingen mellem ægtefællerne.

Kapitel 4. Formkrav til ægtepakter (§§ 21-25)

Lovudkastets kapitel 4 indeholder forslag til regler om formkrav til ægtepakter.

Udvalget foreslår, at det nugældende krav om tinglysning af ægtepakter som betingelse for gyldighed såvel mellem parterne som i forhold til tredjemand ophæves, og at der i stedet oprettes et ægtepagtsregister. Udvalget foreslår, at ægtepakter skal oprettes for notaren med automatisk registrering i ægtepagtsregistret, eller at ægtepagten oprettes som en vidneægtepagt, der skal registreres i ægtepagtsregistret. Det foreslås også, at den nuværende offentlige adgang til ægtepagtsregistret begrænses til ægtefællerne og andre, der kan dokumentere en retlig interesse.

Danske Advokater, Danske Familieadvokater og Danske Arveretsadvokater har ikke bemærkninger til de foreslåede regler. Der henvises dog til det, der er anført nedenfor vedrørende lovudkastets kapitel 6.

Organisationerne bemærker i den forbindelse, at man i høringsvar af 26. november 2014 vedrørende udkast til forslag til lov om fremtidsfuldmagter netop har peget på, at der også i forhold til oprettelse af fremtidsfuldmagter burde være et formkrav om notaroprettelse. Det forekommer uhensigtsmæssigt, at man ved stort set samtidig lovgivning foreslår et andet system, og der burde efter vores opfattelse være overensstemmelse mellem oprettelsesmåderne.

Kapitel 5. Arv og gave mv. fra tredjemand (§§ 26-29)

Lovudkastet indeholder forslag til nye regler om arv og gave mv., som ægtefællerne måtte modtage fra tredjemand.

Der er i udvalget enighed om, at arv og gave i et vist omfang skal kunne holdes uden for delingen ved separation og skilsmisse, selv om ægtefællerne ikke har oprettet ægtepagt herom. Udvalget er imidlertid uenigt om, hvordan en sådan ordning nærmere bør udformes og foreslår forskellige løsningsmodeller.

Som nævnt ovenfor i pkt. 1 er det i befolkningen en afgørende typeforudsætning, at arv, gave mv., som en ægtefælle modtager fra en tredjemand, ikke skal indgå i en deling.

Vi kan derfor tiltræde udvalgets forslag om, at der indføres legale regler, hvorefter sådanne aktiver ikke er delingsformue, uanset det ikke er klausuleret af tredjemand ved overdragelsen.

Udvalgsflertallet foreslår imidlertid en legal løsning, hvorefter det, som kan holdes uden for delingsformuen ved separation og skilsmisse, alene er selve værdien af det modtagne aktiv i det omfang, det er "i behold" ved delingen. Værdistigninger og afkast af det modtagne skal således efter flertallets vurdering indgå i delingsformuen.

Det er Danske Advokaters, Danske Familieadvokaters og Danske Arveretsadvokaters opfattelse, at flertallets forslag ikke er i overensstemmelse med befolkningens typeønsker.

Formuegoder, som en ægtefælle modtager fra en tredjemand, indgår under ægteskabet som en del af ægtefællernes samlede formuer, som løbende anvendes til opfyldelse af familiens fælles ønsker og behov. Som oftest vil et muligt afkast af formuegodet indgå i familiens underhold og forbrug, medmindre der er tale om særlige aktiver i form af virksomhedsandele, ejendomme mv., hvor der løbende opspares et overskud, ligesom der for aktiver af denne art også typisk over tid sker en værdistigning.

Vores erfaring som rådgivere er, at udvalgsflertallets forslag til en legal løsning, hvorefter værdistigninger og afkast skal indgå i delingsformuen, ikke er overensstemmende med, hvad der i praksis opfattes som rimeligt. Flertallets opfattelse betyder i realiteten, at et aktivs karakter af særeje / ikke-delingsformue over tid udhules, hvilket ikke er svarende til befolkningens typeforudsætninger.

Når vi som rådgivere udarbejder aftaler om formueordninger mellem ægtefæller, eller der gives gaver og oprettes testamenter, er det tværtimod væsentligt for de involverede, at et aktiv bevarer sin karakter af særeje/ikke-delingsformue såvel for værdistigninger som afkast.

Vi kan derfor ikke tilslutte os, at flertallets foreslåede formulering af lovudkastets § 26 gennemføres efter sit indhold. En sådan regel vil efter vores vurdering indebære, at ægtefæller i vidt omfang – om de ellers får den fornødne oplysning og rådgivning om reglerne – vil ønske at oprette en ægtepagt, hvorefter værdistigninger og afkast holdes uden for delingsformuen.

Forslaget anses hverken for praktisk hensigtsmæssigt eller retssikkerhedsmæssigt optimalt.

Vi finder derimod, at den løsning, som er foreslået af mindretallet (Jørgen U. Grønborg, Kirsten Reimers-Lund), er bedst stemmende med befolkningens typeforudsætninger. Efter denne model vil tillige værdistigninger og afkast af det modtagne ikke indgå i delingsformuen.

Efter udvalgsflertallets forslag i udkastets § 27 kan en tredjemand - som det også er muligt efter den nugældende lov - bestemme, at aktiver, som overdrages ved arv, gave mv., skal være særeje for modtageren. Som en afgørende nydannelse foreslår flertallet imidlertid, at tredjemands betingelser for at overdrage aktivet med hensyn til formueordning for modtageren indskrænkes i forhold til den nugældende lovgivning, og det skal således fremover ikke være muligt for tredjemand diskretionært at bestemme, at værdistigninger og afkast af aktiver, som overdrages ved gave eller arv, skal tilhøre modtageren som særeje. Flertallet henviser i betænkningen til, at den af tredjemand ønskede formueordning for modtagerægtefællen blot kan ændres af ægtefællerne selv ved en ægtepagt.

Dette er efter vores vurdering på afgørende måde i strid med den gældende retsopfattelse i befolkningen, og hvis en sådan regel måtte blive vedtaget, må det påregnes, at gavegivere og arveladere i videst muligt omfang gennem klausuler i gavebreve og testamenter vil forsøge at undgå konsekvenserne af den foreslåede bestemmelse i § 27 – eksempelvis ved, at en overdragelse af et aktiv ved gave eller arv betinges af, at modtageren og dennes ægtefælle opretter ægtepagt om, at det modtagne skal være særeje af en nærmere bestemt type, herunder værdistigninger og afkast.

Problemet er imidlertid, at det, således som lovbestemmelsen er formuleret, ikke vil være muligt for en gavegiver eller arvelader at betinge overdragelsen af, at aktivet inklusive værdistigninger og afkast skal være særeje for modtageren, hvis modtageren ikke er gift. Dette er i praksis ofte forekommende, når man tilrettelægger generationsskifter af aktiver, som er slægtsrelaterede, hvad enten det er sommerhuset, slægtsgården eller virksomheden. Mindreårige eller ugifte kan ikke modtage gaven eller arven og samtidig opfylde betingelsen for modtagelsen om at oprette ægtepagt, som forudsat af flertallet, da dette jo forudsætter, at man er myndig og i ægteskab. Det vil i realiteten få den konsekvens, at mange betydningsfulde generationsskifter mv. ikke længere vil ske med de betydelige vækstmæssige begrænsninger dette vil afføde, ligesom arvede midler i vidt omfang vil blive båndlagt unødigt og til gene for modtageren.

Overordnet er det derfor vores opfattelse, at den af flertallet foreslåede ændring af formueordningen for ægtefæller for så vidt angår arv eller gave modtaget fra tredjemand ikke kan anbefales, da den ikke stemmer med befolkningens ønsker til, hvad der skal være gældende ret på dette område.

I det omfang det findes nødvendigt at ændre den bestående retstilstand vedrørende tredjemandsbestemt særeje, kan organisationerne tiltræde en løsning, hvor tredjemand får mulighed for at bestemme, at gave eller arv – inklusiv værdistigninger og afkast – skal være særeje.

I tilknytning til ovenstående kan vi foreslå, at det overvejes, om man med fordel kunne oprette et register, hvor tredjemandsbestemt særeje registreres for modtageren, det være sig ved arv eller gave. Herved optimeres bevisprøvelsen, når der ved et senere skifte skal ske opdeling af ægtefællernes formuer, hvilket vil være både retssikkerhedsmæssigt anbefalelsesværdigt og ressourcebesparende såvel for borgerne som myndighederne.

Kapitel 6. Ægtefællers gaver (§§ 30-32)

Udvalget foreslår kravet om, at gaver mellem ægtefæller som udgangspunkt kræver ægtepagt, ophævet. Udvalget foreslår samtidig en præcisering og udbygning af de eksisterende regler, der skal sikre, at en ægtefælle ikke kan bringe aktiver i kreditorly hos den anden ægtefælle.

Udvalget foreslår en ny regel, der gør det muligt for en ægtefælle at få omstødt en gave, som den anden ægtefælle har givet til tredjemand, når gaven står i misforhold til ægtefællernes økonomiske forhold og ikke er rimeligt begrundet.

Reglerne synes særligt at kunne give den udfordring, at der ikke fremover vil være sikkerhed for ægtefællernes oplysninger om ejerforhold etableret ved gaver, medmindre der er tale om et formueaktiv, hvor der skal registreres ejerforhold på grund af særlige regler, f.eks. fast ejendom. I et konkurstilfælde vil ægtefællerne under de nye regler nemmere kunne hævde, at visse formuegenstande, hvor ejerforholdene ikke skal registreres i et offentligt register, er overført til den anden ægtefælle.

Samtidig vil det være nemmere for ægtefællerne at hævde, at overdragelsen er sket på et tidspunkt, der ligger så langt tilbage, at den givende ægtefælle utvivlsomt fortsat var i besiddelse af tilstrækkelige midler efter overdragelsen, således at den nye § 31 (eller gamle §33) ikke kan anvendes. Det samme synspunkt gør sig gældende i forhold til konkurslovens § 64, hvor ægtefællerne nemmere vil kunne hævde, at fuldbyrdelsen af gaven er sket så langt tilbage i tiden, at skyldneren utvivlsomt ikke var eller blev insolvent ved overførslen.

Udvalget overvejer kort problematikken, men finder at langt størsteparten af de aktiver, som det vil være relevant for i praksis, vil være omfattet af offentlige registre, og at det i et sådant tilfælde vil være en uoverstigelig bevismæssig hindring for ægtefællerne at bevise, at der er sket en overdragelse, hvis den ikke er gennemført i det pågældende register. Synspunktet er formentlig rigtigt for så vidt angår fast ejendom og biler i de fleste tilfælde, men "gaver" i form af f.eks. værdifuldt indbo, kunst, smykker eller andet kræver ingen registrering af ejerforhold og vil således kunne skifte hænder mellem ægtefællerne, som de ønsker det, og efter omstændighederne med "tilbagevirkende kraft". Med den usikkerhed om en gave er givet gyldigt, der følger af fjernelsen af kravet om ægtepagt, kan det ikke udelukkes, at en vis stigning i sager efter konkurslovens § 64, bliver en følge.

Den foreslåede ophævelse af kravet om ægtepagt for gaver givet mellem ægtefæller vil med stor sandsynlighed kunne føre til en forringelse af kreditorernes stilling, eller i hvert fald til et øget ressourceforbrug for konkursboerne i situationer, hvor man tidligere kunne have anvendt retsvirkningslovens § 30.

Kapitel 7. Deling af formuerne ved separation og skilsmisse (§§ 33-45)

Lovudkastets kapitel 7 regulerer sammen med kapitel 8-11 delingen af ægtefællernes formuer ved separation og skilsmisse.

Udvalget har overvejet, om den gældende legale ordning med formuefællesskab fortsat er tidssvarende. Der er i udvalget enighed om, at lighedeling af ægtefællernes formuer er den mest rimelige løsning i længerevarende ægteskaber, uanset hvad hver ægtefælle ejede ved ægteskabets indgåelse. I korterevarende ægteskaber vil en fuldstændig lighedeling ved separation og skilsmisse imidlertid kunne opfattes som urimelig. Der er imidlertid ikke i udvalget enighed om løsningsmodellen for delingen af ægtefællernes formuer.

Lovudkastets § 36 og § 37 indeholder forslag til bestemmelser, som handler om gæld.

Den foreslåede bestemmelse i § 36 regulerer som noget nyt, hvordan fradrag for gæld skal ske. Bestemmelsen angiver, at gæld vedrørende delingsformuen fradrages i denne. Gæld vedrørende særeje og andre aktiver, der ikke indgår i delingen, fradrages i denne.

Dog fremgår det af § 36, stk. 2, at overskydende gæld i f.eks. særeje kan fradrages i delingsformuen. Dette er ikke hensigtsmæssigt, og den sidste sætning bør derfor udgå ("medmindre gælden overstiger den del af ægtefællens formue, der ikke indgår i delingen").

Eksempel: Manden ejer ved ægteskabets indgåelse en bil og en sommerhusejendom (den ene i særeje og den anden i delingsformue), hver med værdi 60.000 kr., gæld 50.000 kr. Herudover ejer manden delingsformue på 100.000. Det ene aktiv falder i værdi, så det er mindre værd end gælden ved opgørelsen mellem ægtefællerne. Det andet aktiv stiger i værdi. Uanset hvilket af aktiverne, der er i særeje eller delingsformue, vil tabet gå ud over hustruen. Gevinsten vil derimod tilfalde manden ubeskåret, hvis det er særejeaktivet, der stiger i værdi.

Det er uhensigtsmæssigt, at hustuen bliver "taber" i begge situationer, mens manden har chance for at beholde gevinsten alene, hvis det er særejeaktivet der stiger i værdi.

I følge den foreslåede bestemmelse i lovudkastets § 50, stk. 2, og eksempel 2 og 5 på side 110-111 i betænkningen kan dette løses med reguleringskrav, hvor hustuen har positiv delingsformue. Men hvad nu hvis hustuen ikke har (tilstrækkelig) positiv delingsformue til at kunne få dette reguleringskrav? Er der noget behov for, at en ægtefælle partout skal kunne overføre gælden fra særejet til delingsformuen, hvis særejeaktiverne ikke rækker til? Kan ægtefællen ikke bare som aftalt mellem ægtefællerne få lov til at beholde sin gæld selv?

Den foreslåede bestemmelse i § 36, stk. 3, fastslår, at gæld, der ikke er sikret eller på anden måde kan henføres til en bestemt del af formuen, skal fordeles skønsmæssigt mellem delingsformuen og den øvrige formue. Ordet "skønsmæssigt" vil kunne give anledning til usikkerhed.

Se også § 50, stk. 2, 2. pkt., om, at betaling af gæld efter § 36, stk. 3, ikke medfører reguleringskrav.

Vedrørende mindretallets bemærkninger til § 36, stk. 5, henvises til vores bemærkninger til § 14, stk. 3.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 37 har en ægtefælle uanset § 36 og aftaler efter § 19 ikke pligt til ved delingen at betale så meget til den anden, at den pågældende ikke beholder tilstrækkelige midler til at dække sine forpligtelser.

Organisationerne finder ikke dette hensigtsmæssigt.

Eksempel: Manden har særeejgæld (en gammel studiegæld, som han afdrager på) på 200.000 kr. Parterne sparer op til en jordomrejse på en konto i banken. Ved en tilfældighed sparer man op i mandens navn. Da parterne skal skilles, står der 200.000 kr. på kontoen.

I følge § 37 kan manden beholde hele opsparingen ved skilsmissen. Hvis pengene havde været opsparet hos hustruen, ville hver have modtaget 100.000 kr. Meningen var imidlertid netop, at mandens studiegæld skulle være særeje. Samme situation opstår, hvor hustruen ikke ønsker at være involveret i mandens investering i et anpartsprojekt, og man derfor aftaler særeje for denne investering. Hvis investeringen går galt, og det kun er manden, der i øvrigt ejer aktiver, kommer hustruen til at dække en andel af tabet i form af, at hustruen ikke får del i mandens delingsformue, i det omfang han har gæld fra anpartsprojektet. Hvis anpartsprojektet var gået godt, ville manden derimod ubeskåret kunne have beholdt gevinsten, da denne er gjort til særeje.

Eksempel 2 på side 91 i betænkningen viser også, at reglen i § 37 er problematisk. Manden har her en positiv delingsformue på 500.000 kr. Desuden har han optaget lån til at indskyde på en pensionsordning, således at han har 500.000 kr. på pensionen og en gæld på 500.000 kr., der vedrører pensionsordningen. Hustruen har ingen formue. Logisk set skulle hustruen have 250.000 kr., men det får hun ikke på grund af § 37. Gælden kan nemlig trækkes fra, idet pensionsordningen som kreditorbeskyttet ikke indgår i beregningerne, så manden kan fratrække gælden på 500.000 kr. i delingsformuen. Den formuende ægtefælle kan dermed ved at optage lån til indskud på en pensionsordning nedsætte eller helt eliminere delingen af delingsformuen.

Det foreslås, at § 37 udgår.

Den foreslåede bestemmelse i § 40 handler om rent personlige genstande og svarer til bestemmelsen i skiftelovens § 59. Det nye er dog, at bestemmelsen i skiftelovens § 59, stk. 2, om børnenes genstande ikke er gentaget. Det betyder, at hvor det før var hovedreglen, at den, der skulle have børnene boende, også fik børnenes ting, vil ikke gælde fremover. I stedet skal disse ligedeles mellem forældrene, hvilket er fornuftigt.

§ 43 i lovudkastet omhandler udtagelse af værdien af erstatninger mv., inden delingen. Bestemmelsen skal erstatte erstatningsansvarslovens § 18, stk. 2, og 3.

Særligt med hensyn til den foreslåede bestemmelse i lovudkastets § 43 om erstatninger mv. bemærkes det, at Danske Advokater, Danske Familieadvokater og Danske Arveretsadvokater tilslutter sig mindretallets (Jørgen U. Grønborg, Kirsten Reimers-Lund og Irene Nørgaard) forslag, som går ud på, at erstatninger gøres til kombinationssæreje, så både erstatningen, det der træder i stedet for, værdistigninger og forrentning holdes uden for deling ved separation og skilsmisse, men indgår i deling ved død. Organisationerne har i den forbindelse lagt vægt på, dels at det er naturligt at beskyttelsen også omhandler værdistigninger, så erstatninger ikke med tiden bliver udhulet, dels at det er en nem og forudsigelig løsningsmodel.

Bestemmelsen i lovudkastets § 45 handler om hovedformueordningen, og betænkningen indeholder tre modeller for deling.

Trinvis ligedeling: Udvalgets flertal foreslår den løsningsmodel, at man først deler fuldt, når ægteskabet har været i 7 hele år – indtil da deler man 1/8 for hvert år, ægteskabet har været. I den beregning tæller samliv ud over to års varighed med.

Indbragte værdier: Et mindretal (Jørgen U. Grønborg og Kirsten Reimers-Lund) peger derimod på en løsningsmodel, der går ud på, at ægtefællerne ved separation eller skilsmisse skal kunne holde værdien af det, de ejede ved ægteskabets indgåelse, uden for delingen.

Skønsmæssig skævdeling: Et andet mindretal (Svend Danielsen) forslår en skønsmæssig adgang til skævdeling, hvor der bl.a. kan lægges vægt på, hvad ægtefællerne ejede ved ægteskabets indgåelse.

Det bemærkes, at flertallets forslag er en løsning, som ikke er set før, og som ikke findes i andre lande. Modellen har den fordel, at det er nemt at beregne, hvad man skal betale til hinanden efter ægteskabets afslutning.

Ulempen er dog, at en enkelt dato kan afgøre, om det er 3 eller 4/8, der skal betales. Det er endvidere vores opfattelse, at denne løsning ikke er at foretrække hos unge, der gifter sig uformuende. De vil typisk gerne dele det, der oppebæres under ægteskabet, og ikke skulle overveje, hvem der står som ejer af et aktiv for at sikre sig halvdelen af de værdier, der opbygges i fællesskab. Ulempen er endvidere, at forslaget nok ikke stemmer overens med befolkningens almindelige opfattelse af, hvad der er rimeligt.

Eksempel: En mand med en virksomhed til 10 mio. kr. gifter sig med en hustru, der intet ejer. Efter tre års ægtskab skal de skilles. Mandens virksomhed er nu 16 mio. kr. værd. Han kan holde 3/8 eller 6 mio. kr. uden for delingen, mens de 10 mio. deles med 5 mio. kr. til hver ægtefælle. Dette er efter vores opfattelse ikke i overensstemmelse med den almindelige opfattelse, i det hustruen ikke har medvirket til at oppebære i hvert fald de første 10 mio. kr. i virksomheden.

Mindretallets forslag om, at man så at sige går med det, man indbragte i fællesskabet, er efter vores opfattelse meget mere i overensstemmelse med danskernes almene retsopfattelse.

Det kan overvejes, om det som foreslået af mindretallet skal være den værdi, man indgår i ægteskabet med, der holdes uden for deling, eller om det skal være de aktiver, man ejer, når man indgår ægteskabet.

Eksempel: En mand ejer en virksomhed til 10 mio. kr. Hustruen ejer intet. Under forholdet køber manden hus og sommerhus; han begynder at drikke og driver virksomheden dårligere og dårligere. Efter 20 år skal de skilles. Virksomheden er nu værdiløs, men husene har tilsammen en værdi af 6 mio. kr. Manden kan udtage hele boet – helt op til, at husenes værdi var ti mio. kr. Det forekommer ikke rimeligt, i det værdien af husene er oparbejdet i fællesskabsperioden.

Hertil kommer, at det bevismæssigt kan være endog ganske vanskeligt at værdiansætte. Man vil skulle kunne fastlægge værdien af f.eks. en virksomhed op til mange år tilbage i tid. Det er forbundet ikke bare med stor usikkerhed, men også med en meget stor uforudsigelighed for parterne.

Flertallets forslag indebærer endvidere, jf. lovudkastets § 60, at bestemmelsen i § 45 alene finder anvendelse ved skifte i anledning af død, hvis længstlevende anmoder herom. Det betyder, at den enke, der har været gift i 3 år, og som selv er uformuende, til skade for førstafdødes livsarvinger kan undlade at påberåbe sig § 45 og dermed få en fuld halvdel af formuen, inden resten fordeles efter arvelovens regler.

Hertil kommer, at efter bestemmelsens ordlyd er hovedreglen, at § 45 ikke anvendes, og at den alene anvendes, hvis længstlevende anmoder herom. Der ses ikke mulighed for, at livsarvinger kan anmode om det.

Eksempel: En mand har 16 mio. kr. Hustruen har intet, og de har hver et barn. De vil skilles efter tre års ægteskab. Hustruen vil modtage 5 mio. kr., og manden vil udtage 3/8 eller 6 mio. kr. forlods, og 5 mio. kr. får han af det der deles, det vil sige 11 mio. kr. Dagen efter dør han, og hans barn arver 11 mio. kr. Dør han i stedet, efter han har søgt om skilsmisse, men inden begæringen er behandlet, er der ingen ophørsdag, jf. 34, stk. 4. Hustruen kan nu undlade at

påberåbe sig § 45, og hun vil derfor få 8 mio. kr. i delingen - og senere 4 mio. kr. i arv, hvorved kun 4 mio. kr. falder i arv til mandens barn.

Efter organisationernes opfattelse bør retsvirkningerne af et ægteskabs ophør være de samme i relation til deling af formuen, uanset om ægteskabets ophør skyldes separation/skilsmisses eller dødsfald. Når organisationerne indtager denne holdning, skyldes det behovet for at afbalancere afdødes ægtefælles rettigheder over for afdødes livsarvingers rettigheder.

Som eksemplet ovenfor viser, vil den længstlevende ægtefælle få en gunstig retsstilling over for afdødes livsarvinger – og især afdødes særlivsarvinger, hvis længstlevende kan tilvælge eller fravælge reglerne i §§ 26 og 45.

Det forhold, at længstlevende ægtefælles retsstilling blev forbedret med arveloven af 2008, taler ikke nødvendigvis for, at længstlevendes retsstilling også bør forbedres i relation til deling af formuen. Tværtimod kan ægtefællens gunstige arveretlige retsstilling tale for at være tilbageholdende med at sikre ægtefællens gunstige vilkår i relation til deling af formuen. Hvis ægtefællen sikres en gunstig retsstilling i begge regelsæt, risikerer man, at resultatet bliver "widow's feast", hvorefter ægtefællen har betydelige fordele over for afdødes (sær)livsarvinger både efter ægtefælleloven og efter arveloven.

Organisationerne er opmærksomme på, at hvis ægtefællen ikke kan fravælge reglerne i §§ 26 og 45, da vil disse regler føre til begrænsninger i mulighederne for at sidde i uskiftet bo. Efter organisationernes opfattelse er denne begrænsning en naturlig konsekvens af de foreslåede regler i §§ 26 og 45. Uskiftet bo forudsætter efter sin natur, at ægtefællerne har delingsformue (fælleseje). I det omfang der indføres regler om, at ægtefæller ikke altid har delingsformue eller har krav på at holde aktiver uden for delingsformuen, må det nødvendigvis føre til en begrænsning i muligheden for at sidde i uskiftet bo.

Kapitel 8. Udtagelse af aktiver (§§ 46-49)

Lovudkastets kapitel 8 omhandler den kvalitative deling, dvs. hvem der skal udtage hvilke aktiver.

Organisationerne finder det uhensigtsmæssigt, at der er mulighed for krydsende udtagelse af særeje. Mindretallet har foreslået, at der indføres mulighed for, at tredjemand kan fravige dette, jf. § 27, stk. 5. Dette kan vi tilslutte os, idet denne mulighed efter vores opfattelse dog bør tilfalde parterne/ægtefællerne selv også. Der kan være mange årsager til, at man ønsker, at et bestemt aktiv skal forblive i en slægt. Dette hensyn må, i hvert fald i de tilfælde, hvor man eksplicit har ønsket det, veje tungere end den anden ægtefælles ønske om at eje et aktiv efter ægteskabets ophør.

Kapitel 9. Regulerings – og misbrugskrav (§§ 50-52)

Lovudkastets §§ 50 og 51 indeholder regler om den regulering, der skal ske for at genoprette balancen mellem formue, der er særeje eller i øvrigt kan holdes uden for delingen efter § 33, stk. 2, og formue, der skal deles, hvis der er sket overførsel af midler fra formue, der skal deles, til formue, der ikke skal deles, eller omvendt.

Bestemmelsen i § 52 indeholder regler om, hvordan den anden ægtefælle skal kompenseres, hvis en ægtefælle har misbrugt sin rådighed over sin formue. Den foreslåede bestemmelse er efter vores opfattelse væsentlig.

Kapitel 10. Kompensation m.v. ved separation og skilsmisse (§§ 53-54)

Der er ingen bemærkninger.

Kapitel 11. Pensionskompensation ved separation og skilsmisse (§§ 55-58)

Lovudkastets kapitel 11 indeholder regler om pensionskompensation ved separation og skilsmisse.

Vedrørende pensioner henvises til det, der er anført ovenfor under pkt. 1.

Kapitel 12. Deling af ægtefællernes formuer ved en ægtefælles død (§§ 59-64)

Lovudkastets kapitel 12 regulerer deling af ægtefællernes formuer ved en ægtefælles død.

Der henvises til Danske Advokaters, Danske Familieadvokaters og Danske Arveretsadvokaters bemærkninger til kapitel 7 ovenfor.

Kapitel 13. Forholdet til fremmed ret (§§ 65-73)

Kapitel 13 regulerer, hvilke regler der finder anvendelse på ægtefællernes formueforhold, når ægtefællerne har tilknytning til andre lande end Danmark.

Med bestemmelsen i lovudkastets § 65 fastslås det, at de følgende regler om forholdet til fremmed ret kun omhandler tilfælde, der ikke er reguleret af Den Nordiske Ægteskabskonvention.

Men er vi uden for de nordiske lande, lægges der op til en ordning, hvor man skifter formueordning. I dag gælder "mandens domicilland ved ægteskabets indgåelse", og det lands ret finder anvendelse hele tiden. Parterne kan selv vælge andet, hvis de er i et land med partsautonomi; men er de ikke det, eller ændrer de ikke selv, så hænger den oprindelige formueordning ved i hele ægteskabet.

Den foreslåede bestemmelse i § 66 lægger op til, at det nu er det land, hvor begge ægtefæller har fælles bopæl, men sådan at man skifter formueordning, efterhånden som man flytter, blot flytningen varer i fem år. Det vil sige, at to i Danmark boende, der efter 30 år i Danmark flytter til Spanien, bliver omfattet af spansk formueordning, hvis de når at bo der i fem år. Eller unge danskere, der bor sammen og bliver gift i Paris, bliver omfattet af franske formueforhold. Hvis de så bor fire år i Dubai, tre år i Spanien og fire år i Singapore, og de så flytter hjem til Danmark, hvor de bor i fire $\frac{3}{4}$ år, inden de bliver skilt, så er de omfattet af franske regler.

Det virker både rodet og uforudsigeligt for parterne, at formueordningen skifter, ligesom det også virker meget tilfældigt, om man lige når at være et sted i nøjagtig fem år, eller om det er lidt under.

Ulempen ved at skifte formueordning er, at parterne derved kan indrette sig i tiltro til én lovgivning, men ende i et andet setup.

Eksempel: Hvis man bliver gift i Danmark og ikke opretter ægtepagt, om at arv skal være særeje, fordi man ved, arv holdes uden for deling i Danmark, og man senere flytter til et land, hvor arv er fælleseje. Dette giver dels et behov for, at man sætter sig fuldt ud ind i det lands regler, man flytter til, hvilket næppe er det almindelige, dels giver det muligvis ikke mulighed

for at "reparere" på "skaden". Det kan være det pågældende lands regler ikke giver mulighed herfor; det kan være, at den anden ægtefælle ikke (længere) vil indgå aftale herom.

Selv om de nugældende regler heller ikke altid giver den bedste løsning, foreslås det, at man fastholder, at samme lands regler gælder under hele ægteskabet (uforanderlighedsprincippet), men med mulighed for at aftale andet (§ 67). Det er den mest hensigtsmæssige måde, ægtefællerne kan indrette sig på.

Den foreslåede bestemmelse i § 67 giver ægtefællerne mulighed for at aftale, hvilken stats lov der skal finde anvendelse på deres formueforhold. Den mulighed har efter vores opfattelse manglet hidtil, og det er derfor positivt, at man får mulighed for selv at bestemme formueordning. Hvis danskere (eller andre) vil beslutte dansk formueordning, kan de gøre det, hvilket tidligere ikke var muligt.

Bestemmelsen i stk. 5 er en opsamlingsbestemmelse, som er hensigtsmæssig, så man under alle omstændigheder kan se på parternes tilknytning.

Det bemærkes, at spørgsmålet om, hvordan de foreslåede regler vil harmonere med formueordningsforordningen, ikke vides, før forordningen er vedtaget.

Kapitel 14. Statsforvaltningens fastsættelse af bidrag (§§ 74-76)

Der er ingen bemærkninger.

Kapitel 15. Sagsbehandling og klage m.v. (§§ 77-79)

Der er ingen bemærkninger.

Kapitel 16. Ikrafttræden og overgangsregler (§§ 80-97)

Lovudkastets kapitel 16 indeholder bestemmelser om ikrafttræden og ikke mindst overgangsregler.

Det foreslås i lovudkastets § 81, at loven som udgangspunkt skal finde anvendelse i alle ægteskaber, hvor der ikke inden lovens ikrafttræden er ansøgt om separation eller skilsmisse eller indtrådt dødsfald. Efter lovudkastets § 82 skal en ny regel i § 45 om ligedeling kun finde anvendelse i ægteskaber, der indgås efter lovens ikrafttræden.

En kommende ny lov om ægtefællers økonomiske forhold med dens eventuelle betydelige ændringer af delingsreglerne mv. får således virkning for mange ægtefæller, der måske har indrettet sig på de tidligere regler.

Der må derfor antages at være behov for en betydelig informationsmæssig indsats, så ægtefællerne får mulighed for – om muligt – at tilpasse deres indbyrdes aftaler efter netop deres behov og forventninger. Alternativt skal ægtefællerne have mulighed for at vælge at søge separation eller skilsmisse, inden lovens ikrafttræden, således at der fastsættes en ophørsdag med henblik på deling efter de hidtidige regler.

En del af de nye regler giver mulighed for at indgå aftaler, der tidligere ikke har været anerkendt i teorien, eller aftaler, der ikke tidligere har været anvendt i praksis. Hvis loven vedtages vil det betyde, at sådanne aftaler nu med sikkerhed "lovliggøres". F.eks. vil det så være muligt at aftale, at hele mandens formue på nær 200.000 kr. skal være hans særeje, således at han er sikker på, at hustruens boslodskrav højst bliver 100.000 kr. En sådan aftale

har advokater tidligere ikke anset for lovlig. Eller at 500.000 kr. af friværdien i mandens ejendom skal være hans særeje. En sådan aftale har de fleste advokater anset for lovlig. Hvis enkelte ægtefæller måske ønsker at få efterprøvet lovligheden af sådanne aftaler, skal det ske ved ansøgning om separation eller skilsmisse inden lovens ikrafttræden og efterfølgende skifte.

Det kan næppe udelukkes, at en del ægtefæller vil søge separation eller skilsmisse i tiden op til lovens ikrafttræden for at sikre sig samme retsstilling som under de eksisterende regler.

Efter den foreslåede bestemmelse i lovudkastets § 84 bliver "gamle" ægtepagter, der ikke er tinglyst, kun gyldige, hvis de tinglyses (anmeldes til tinglysning) senest 6 måneder efter lovens ikrafttræden. I dag gælder som bekendt ingen tidsbegrænsning for tinglysning.

Det bemærkes i den forbindelse særligt, at der er behov for information fra det offentlige side om, at ægtepagter, der er underskrevet af parterne (ikke for notar efter den nye lov), skal tinglyses inden 6 måneder efter lovens vedtagelse for at opnå gyldighed.

Efter lovforslagets § 26 indgår værdien af arv og gave ikke i delingen. I overgangsreglen i § 86 foreslås det, at det afgørende for, om f.eks. en arv i et eksisterende ægteskab skal deles eller ej, er, om arven er faldet før eller efter lovens vedtagelse.

Hvis f.eks. mandens fader er død før lovens vedtagelse, skal arven efter faderen indgå i bodelingen. Hvis mandens fader havde bestemt ved testamente, at arven skulle være særeje, skal den ikke indgå i delingen. Hvis manden i så tilfælde søger skilsmisse inden lovens ikrafttræden, skal arven inkl. værditilvækst ikke indgå i delingen.

Hvis på den anden side mandens fader dør efter lovens ikrafttræden, og manden derefter søger skilsmisse, skal værdien af arven ikke indgå i bodelingen i henhold til lovens § 26. Imidlertid skal en eventuel værditilvækst på arven efter udvalgsflertallets opfattelse indgå i delingen. Det gør i den forbindelse ingen forskel, om faderen har oprettet testamente med særejebestemmelse.

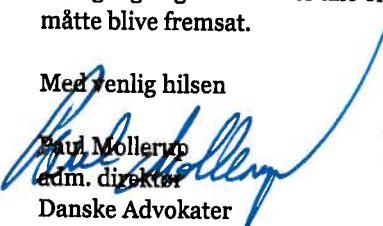
Det forekommer ikke umiddelbart hensigtsmæssigt og rimeligt, at disse tilfældigheder får så afgørende betydning for eksisterende ægteskaber.

En gave, der er givet før lovens ikrafttræden, og som krævede ægtepagt, bliver gyldig uden ægtepagt efter den nye lov, medmindre der inden lovens ikrafttræden er fremsat krav om tilbagegivelse, jf. den foreslåede bestemmelse i § 89.

Reglerne om reguleringskrav finder efter den foreslåede bestemmelse i § 91 også anvendelse på dispositioner foretaget før lovens ikrafttræden, ligesom lovens kapitel 13 finder anvendelse også på eksisterende ægteskaber, jf. § 92. Det kan betyde, at der sker ændring af lovgrundlaget for formueforholdet, jf. specielt § 66.

Overgangsregler vil under alle omstændigheder skulle tilpasses det lovforslag, som endeligt måtte blive fremsat.

Med venlig hilsen

Paul Møllerup
adm. direktør
Danske Advokater

Lone Brandenborg
formand
Danske Familieadvokater

Birgit Jordan
formand
Danske Arveretsadvokater